

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

GRĘPLUJ, grępluj, co się da, GRĘPLOWANIE urok ma!

O J C Z Y S T Y – D O D A J
D O U L U B I O N Y C H

Nachodzi Was nagle ochota na GRĘPLOWANIE, a tu pod ręką ani garści lnu, ani kilku kłaczek bawełny, ani nawet odrobiny wełny...? Est modus in rebus! (czyli: i na to znajdzie się sposób!). Weźcie szczotę porządną i wyczyszcie swego psa lub kota – wełna jak marzenie i jest co GRĘPLOWAĆ!

GRĘPLOWANIE, czyli 'przygotowywanie surowca do przędzenia poprzez rozplątywanie i czyszczenie włókien lnu, bawełny lub wełny specjalnym urządzeniem' to jedna z najdawniejszych czynności ludzi, choć GRĘPLOWA rodzina wyrazowa nie jest aż tak stara – pierwsze należące do niej słowa zapożyczyliśmy bowiem dopiero w XVI w. – wcześniej używaliśmy po prostu ZGRZEBŁA. Niemieckie Krempele (dialektalne grempel) zostało przekształcone w polskie grempel, które najpierw zmieniło rodzaj gramatyczny, stając się żeńskim rzeczownikiem grempła, a w końcu również pisownię na: GRĘPLA 'drewniana szczotka – przyrząd do czyszczenia i rozczesywania włókien lnu, bawełny i wełny'. Cała wielka rodzina wyrazowa: grępla, gręplować, gręplowanie, gręplarnia i gręplownia, gręplarz i gręplarka, gręplowy i gręplarski – występowała przez długi czas w obocznej pisowni przez ę (rzadziej) lub przez em (częściej), aż w końcu w pierwszej połowie XX w. reforma ortografii ustaliła zapis z nosówką.